

SPEED, a designoktatás és a csúcstechnika együttműködésnek iskolapéldája

- a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem és a Mercedes-Benz, a Daimler AG programjának első 15 évéről

Kijelenthetjük, korunk tervezőművészete, az iparművészet, a design szakma számára az abszolút csúcst az autótervezés jeleníti meg. Az alkalmazott művészet iránt érdeklődő fiatalokat ez motiválja leginkább, de a terméktervezés, a legújabb irányzatok alakítói is sokat merítenek e területről. Egy korszerű tervezőképzéssel foglalkozó intézmény éppen ezért nem hanyagolhatja el a járműtervezést. Azt is be kell látni, amennyiben piacképes, vonzó végzettséggel kívánja növendékeit kibocsátani, az ipari kapcsolat az egyetemi designoktatás elengedhetetlen része és kiegészítője. Mivel a hazai ipar, benne a járműipar nem éppen fénykorát éli, a MOME Formatervező tanszéke számára különösen fontos minden nemzetközi kapcsolat melyek között kiemelkedő és egyedülálló a Daimler-Benz partnersége.

Az együttműködés egyik legfontosabb eleme a Mercedes-Benz szakemberei és a hallgatók közötti folyamatos és személyes kapcsolat. A cég konzulensei fogalmazzák meg a feladatokat, amelyet a tervezés minden jelentős fázisában követnek, és a munkát korszerű anyagokkal, eszközökkel és tanácsokkal támogatnak. A hallgatók megismerkedhetnek a cég stuttgarti üzemével, az autógyártás folyamatával, valamint bepillantást nyerhetnek a designközpont munkájába is. Több hallgató lehetőséget kapott a németországi designstúdióban féléves gyakornoki munkavégzésre, esetenként diplomamunkák elkészítésére, valamint doktori disszertációk kidolgozására is.

Az első kapcsolat a Mercedes és az egyetem között 2001 őszén Stefan Lengyel a formatervező tanszék akkor vezetőjének kezdeményezésére jött létre, aki 1964-ben maga is a jogelőd, az Iparművészeti Főiskola diplomájával a zsebében hagyta el az országot és 30 évig volt tanszékvezető az essen i egyetemen. A partnert Harald Lescke, egykori tanítványa a Daimler Advanced Design vezetője, valamint Peter Pfeiffer, a Daimler Design senior alelnöke, képviselte az együttműködés kezdetekor. 2002-ben Gerhard Hohner, a Mercedes haszonjármű részlegének vezetője is bekapcsolódott, így az autótervezés minden szakága képviseltette volt a programban. A résztvevők személye a későbbiekben is változott, bővült. 2008-ban

Gorden Wagener lett a Mercedes Benz Design új vezetője és átvette az egyetemmel való együttműködés további gondozását.

Kép:01

Gorden Wagener, Scherer József, Stefan Lengyel, és Peter Pfeiffer a MOME falai között megrendezett kiállításon, 2009.-ben.

Mi sem bizonyítja jobban, hogy a Daimler mennyire komolyan gondolta az együttműködést, mint az, hogy folyamatosan további szakértőket biztosított a feladatok támogatásához. Így például Albert Hack konstruktőr, Matthias Lenz formatervező, Klaus Döffinger, Franz Baglyas, Claudia Braun és Yanik Braitmayer modellező mesterek is segítették a hallgatók munkáját.

A program egyik érdekessége hogy Idővel a korábbi MOME hallgató, Németh Gábor Tamás és Wittinger Csaba, mint a Daimler illetve az AMG tervezői is a konzulensek oldalára kerültek, ami remekül bizonyítja a képzés minőségét, amely lehetővé tette, hogy e fiatal magyar tervezők immár a Mercedes csapatát erősítsék.

A program a MOME (2006 előtt Magyar Iparművészeti Egyetem) Design Intézetének képzési rendszerébe integrálódva működik, a Formatervező Tanszék tervezőképzés Mesterképzésén (MA) belüli specializációjaként. Az együttműködésben résztvevő formatervező-tanárok és konzulensek, Stefan Lengyel professor emeritus, Scherer József DLA habil professor emeritus, Dr. Lenkey Balázs egyetemi adjunktus.

Képzés a hagyományos rajzi, mintázási feladatokon túl, a korszerű tervezési módszertannal és az és az azt kiegészítő tervezési technikákkal ismerteti meg a hallgatókat. Nagy súlyt helyeznek a kreativitás és az innovatív gondolkodás fejlesztésére valamint a környezettudatos tervezői szemlélet kialakítására. Megismertetik a hallgatókat a professzionális prezentációs és tárgyalási technikákkal, ráadásul a külföldi partnerre való tekintettel ezt félélvől-félélvre, angol nyelven élesben tehetik.

Kép:02

Clay-modell készítése az Egyetem Zugligeti műtermében

Nem is csoda, hogy a MOME formatervező hallgatói több nemzetközi pályázaton is sikeresen szerepelnek, de ami a legfontosabb, versenyképesek az álláspiacon. Az itt folyó oktatómunka eredményességét jelzi, hogy a végzett hallgatók számos élvonalbeli autóiipari cég tervezőirodájában dolgoznak. Így a MOME és a Daimler közös programja után diplomázott hallgatók megtalálhatók a Mercedes, Audi, Bugatti, Volkswagen, Kia és a Renault irodáiban.

Kijelenthetjük, az együttműködés elérte azt a célt, amelyet a programot vezető Scherer József formatervező, egyetemi tanár a következő szavakkal tűzött ki maguk elé: a magyar formatervezők fiatal generációját és a formatervező oktatást nemzetközi szinten ismertté s sikeressé kívánják tenni.

Az oktatás minőségének elismerését az is bizonyítja, hogy a Domus magazin "Europe's top 100 School and architecture and design" listáján a MOME Formatervező tanszékét a legjobb 31 között jegyzi.

Az együttműködést a résztvevők folyamatosan dokumentálják, ezért immár számos kiállításon tekinthetjük már meg az elkészült terveket. A legkézzelfoghatóbb dokumentumok azok az ötévenként kiadott publikációk, amelyek az eltelt időszakokat dolgozták fel egy-egy az Iparművészeti Múzeumban, ill. a Művészetek Palotájában megrendezett reprezentatív kiállításához kapcsolódóan. Az első 2007.-ben START, a második SPRINT címmel jelent meg 2012.-ben. A Magyar Iparművészet hasábjain megjelent írásunk apropóját az aktuális, a harmadik, SPEED című kiadvány jelenti. Ez az elmúlt 15 év eseményeit foglalja magában, remek gondolatokkal és nagyszerű illusztrációkkal halad végig a tervezés folyamatának lépésein, az együttműködés mérföldkövein. Ismerteti a partnereket, a résztvevőket. A program eddigi 108 (!) hallgatója közül nyolc sikeres tervező pályáját, munkáit részletesebben is bemutatja az olvasónak.

Ebből válogatásból mi is szemezgettünk.

Kép:03

Kishaszongépjármű - VANEO 2

Németh Gábor Tamás 2004

A karakteresebb kisméretű furgonokra jobban emlékeztető két dobozos felépítményt láthatunk a jelenlegi, VANEO egydobozos karakterével szemben. A terv a lehető

legoptimálisabb helykihasználású, jellemző rá a kis fordulási sugár, a rövid tengelytáv, valamint mozgékonyt, gyors kiszolgálást kifejező dinamikus forma.

Kép: 04

Biztonsági távolsági busz

Stunya János 2007

A hallgató a Mercedes-Benz design ösztöndíjasaként Sindelfingenben készítette doktori disszertációját témavezetője Stefan Lengyel volt. Munkája során olyan távolsági busz tervezését tűzte ki célul, mely elsősorban a passzív biztonság területén nyújt nagyobb védelmet a korábbi megoldásokkal szemben. A jármű számos szabadalmaztatott innovációt tartalmaz, mint például az ellipszis alakú belső vázmerevítés, gyűrődési zónán kívül helyezett utas ajtó, tetőlégzsákok, vészcsúszda valamint extra gyűrődési zóna busz orr részén.

Kép:05

Hommage a Mercedes-Benz

Fogarasi-Benkő László 2009

A kecskeméti Mercedes-Benz gyár megnyitásának alkalmából kiírt pályázat eredményezte az együttműködés éve során készült egyik legimpozánsabb munkát. A hallgatók a jövő autó esztétikájának kialakítására tettek javaslatot. Cél az automobil esztétikai lényegét kifejező forma megalkotása, a mozgás, sebesség, lendület kifejezése volt. A legjobbnak Fogarasi-Benkő László munkáját ítélték, amelynek modelljét a sindelfingeni stúdióban valós méretben meg is építették.

Kép:06

Luxuseriőr tanulmány

Dániel Tünde 2011

Diplomamunkájának célja a luxus-személyautó belső terek számára egy lehetséges jövőbeli formanyelv kikísérletezésre. Organikus, hullámzó, könnyedséget sugalló formák alkalmazása, új funkciók - mint például kinyitható fekvő pihenőszék - új anyagok használata, valamint innovatív belső világítás megoldás jellemzik a tervet.

Kép:07

Future Truck, Távolsági Nyerges vontató - Inteligens Aerodinamika

Sebestyén Marcell 2014

Koncepciójának lényege egy olyan moduláris rendszer, melyben a meghajtás, a csatlakozási pontok, illetve az összes, emberrel nem érintkező gépelem az alsó részben kap helyet. Ezek a modulok sorolhatók a vontatmány és a vezetőfülke alatt, így kialakításuk következtében a rakomány mérete (és ezáltal a kamion hossza) változtatható. A jármű felső elemei, melyek az emberrel is kapcsolatba kerülnek, sokkal lágyabbak, aerodinamikusabbak és letisztultabbak, ezzel állítva kontrasztot a modulok funkcionális formanyelvének.

Kép:08

Jet Class

Filiczter Balázs 2016

A magánrepülőgépek használata a luxust az exkluzivitást és a gazdagságot tükrözik, ami mindig kéz a kézben jár a különleges utazási körülményekkel. A projekt célja a luxusautók kategóriájába új formai analógiát, a repülőgépek vizuális világát beemelni. Erre utal a kompakt, szivar alakú forma és a különleges osztásvonalak. A luxusautókhöz még ma is hozzátartozik a jármű utasától szeparált térben elhelyezkedő sofőr, ezért a tervező arra törekedett, hogy ezt az elkülönülést a külső alakítással is hangsúlyozza.

A magas színvonalú terveket lapozgatva, az elegáns kiállítású kiadvány végére érve fokozott kíváncsisággal várom a sorozat következő, 2020-ban esedékes könyvét. Mert, hogy megszületik, az nem kétséges, hiszen ebben az egyedülálló együttműködésben még számtalan lehetőség rejlik. A kérdés csak az, mi lesz a címe, mely S betűs szó fogja jellemezni az előttünk álló 5 évet, a következő feladatokat, a leendő hallgatók pályakezdését?

Meg merem kockáztatni, hogy talán a SUCCESS?

Mascher Róbert DLA

formatervező, főiskolai docens,

Semmelweis Egyetem Pető András Kar

MAGYAR IPARMŰVÉSZET - Folyóirat - ISSN 1217-839X